

VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI KULTURY
I ŚRODKÓW PRZEKAZU
(NR 118)
z dnia 9 maja 2018 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Kultury i Środków Przekazu (nr 118)

9 maja 2018 r.

Komisja Kultury i Środków Przekazu, obradująca pod przewodnictwem poseł **Elżbiety Kruk (PiS)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2019 Rokiem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego (druk nr 2518),
- pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2019 Rokiem Unii Lubelskiej (druk nr 2516).

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Łukasz Andrzejczyk**, **Eliza Kalita** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Katarzyna Abramowicz**, **Tomasz Czech**, **Piotr Podczaski** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji Kultury i Środków Przekazu. Stwierdzam kworum. Witam wszystkich. Dzisiejszy porządek posiedzenia Komisji obejmuje punkty: pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2019 Rokiem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego z druku nr 2518 i pkt II – pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2019 Rokiem Unii Lubelskiej z druku nr 2516. Czy są uwagi i czy jest sprzeciw wobec przyjęcia porządku? Nie widzę. Porządek został przyjęty.

Przystępujemy do rozpatrzenia pkt I porządku dziennego, czyli projektu uchwały z druku nr 2518. Bardzo proszę panią poseł Barbarę Bubulę o uzasadnienie projektu uchwały.

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Ponieważ mamy duże opóźnienie, to postaram się w telegraficznym skrócie uzasadnić ten wniosek, tę uchwałę.

Gustaw Herling-Grudziński należał do pierwszego pokolenia Polaków wychowanego w niepodległej II Rzeczypospolitej. Urodził się w 1919 roku na Kielecczyźnie w zamożnej, spolonizowanej rodzinie żydowskiej, ale z pięknymi tradycjami patriotycznymi uczestnictwa jednego z przodków w powstaniu styczniowym, skąd pochodzi również przydomek Grudziński, dopisany do nazwiska rodowego. Po ukończeniu gimnazjum Reja w Kielcach rozpoczął studia polonistyczne na Uniwersytecie Warszawskim. Te studia przerwał wybuch II wojny światowej. Gustaw Herling-Grudziński już w roku 1940 przystąpił do podziemnej organizacji niepodległościowej PLAN. To rozwija się jako Polska Ludowa Akcja Niepodległościowa. Wkrótce jednak potem został aresztowany przez NKWD i władze sowieckie skazały go na pięć lat łagru na dalekiej północy. Od śmierci w obozie uratował pisarza pakt Sikorski-Majski. Został zwolniony z łagru i wstąpił do Armii gen. Andresa, z którą przeszedł cały szlak bojowy. Brał m.in. udział w bitwie pod Monte Cassino. Dzięki bohaterstwu w tej bitwie otrzymał krzyż *Virtuti Militari*.

W 1947 roku był razem z Jerzym Giedroyciem współzałożycielem i współredaktorem miesięcznika „Kultura”, wydawanego wówczas jeszcze w Rzymie. Po demobilizacji przeniósł się wraz z żoną do Londynu i tam był jednym z najważniejszych autorów londyńskiego tygodnika „Wiadomości” oraz korespondentem Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa. Po śmierci pierwszej żony powrócił do Włoch i osiadł w Neapolu, gdzie poślubił córkę słynnego filozofa Benedetto Crocego i mieszkał aż do śmierci w lipcu 2000 roku.

Wspierał słowem i czynem opozycję antykomunistyczną oraz rodaków w kraju, współpracując z Komitetem Obrony Robotników i Polskim Porozumieniem Niepodległościowym.

Gustaw Herling-Grudziński należy do grona najwybitniejszych polskich prozaików, również prozaików uznanych w Europie w XX wieku. Jest autorem jednej z najsłynniejszych na świecie książek o sowieckich obozach koncentracyjnych „Inny świat. Zapiski sowieckie”, przełożonej na kilkadziesiąt języków. Ta książka to doskonale artystycznie, pełne nadziei świadectwo cierpienia więźniów doświadczanych niezależnie od narodowości, religii czy statusu społecznego. Kiedy Gustaw Herling-Grudziński pozostał na emigracji, jego pisarską misją stało się głoszenie prawdy o systemie sowieckim – najczęściej wbrew postawie intelektualnych i politycznych elit Europy, np. „Inny świat” długi czas nie mógł się ukazać we Francji we francuskim tłumaczeniu, chociaż pomagał w tym sam Albert Camus. Tematem jego opowiadań i esejów jest dramat człowieka poszukującego moralnego ładu i prawdy oraz zmaganie się z tajemnicą naszego losu. To jest rozpisana na wiele postaci, miejsc i opowieści metafizyczna zaduma nad sensem cierpienia i śmierci. Jego fascynacja sztuką europejską i historią stanowiącą osobliwą sumę osobistych ludzkich dramatów i namiętności stawia go w rzędzie wielkich twórców przekonanych o wyjątkowości i trwałości kultury śródziemnomorskiej.

Najwybitniejsze dzieło Gustawa Herlinga-Grudzińskiego wielotomowy „Dziennik pisany nocą” należy do największych osiągnięć światowej diarystyki. Jest niezwykle oryginalną, osobistą kroniką duchową historii Europy XX w. i jej dramatycznego rozdarcia na świat wolny i zniewolony. Sam autor nazywał swe dzieło rozmową ze sobą samym, światem i Bogiem.

W całej swej twórczości starał się łączyć poszukiwanie prawdy z osobistym moralnym zaangażowaniem. Jego pisarskim credo było: „Pisać tak, by zdanie było przekazem nie tylko jasnej i swobodnej myśli, lecz nieustannego napięcia moralnego, by w słowie żył całym sobą, kto wypowiada je jako swą długo odważaną i cierpianą prawdę – to pociągało mnie zawsze”. To jest cytat z „Dziennika pisanego nocą”.

W uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej na domu, w którym mieszkał Gustaw Herling-Grudziński w Neapolu, wzięli udział prezydenci Polski, Włoch i Niemiec, co jest rzeczą bez precedensu w historii literatury i sztuki.

Podsumowując, proszę Wysoką Komisję o przyjęcie uchwały Sejmu RP ustanawiającej rok 2019 Rokiem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Dziękuję bardzo pani poseł. Otwieram debatę ogólną o projekcie. Czy są pytania, uwagi? Nie widzę. Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania.

Przystępujemy do rozpatrzenia projektu uchwały. Bardzo proszę – tytuł. Bardzo proszę – Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Proponujemy wyraz „Rokiem” napisać wielką literą. Zresztą zwykle tak się pisze. Będzie: „Rokiem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego”, ale pisane wielką literą.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Tak. Tak zwykle piszemy w uchwałach, więc myślę, że tutaj nie ma co prowadzić debaty. Czy są inne uwagi? Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tytułu wraz z tą korektą? Nie widzę.

Przechodzimy do akapitu pierwszego. Bardzo proszę – Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Proponujemy wykreślić wyrazy „W dniu” na samym początku i będzie to brzmiało: „20 maja 2019 roku minie 100 lat od urodzin” i dalej, jak jest. Następnie przedstawienie szyku wyrazów: „pisarzy polskich” na „polskich pisarzy XX wieku”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

I tu zadam pytanie poseł wnioskodawcy.

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Co do pierwszej uwagi, to oczywiście się zgadzam, chociaż pamiętam naszą dyskusję, żeby nie zaczynać od liczebnika pisanego arabską cyfrą, ale...

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Ale pani minister, przez chwilę poseł członek naszej Komisji, zawsze nam tłumaczyła, że to „w dniu” jest błędem.

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Tak jest. Tylko dlatego w pierwotnym projekcie było to „w dniu”. Natomiast oczywiście prośba, żeby pozostawić „pisarzy polskich”, a nie „polskich pisarzy”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Czy są jakieś inne uwagi i spojrzenie? Jeśli nie ma, to czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tego akapitu wraz z tylko pierwszą uwagą Biura Legislacyjnego? Nie widzę. Akapit został przyjęty.

Przechodzimy do następnego akapitu. Bardzo proszę – Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

W pierwszym zdaniu proponujemy zastąpić wyraz „czynu” na wyraz „czynów”. W drugim zdaniu poddajemy państwu pod dyskusję: czy „armii Andersa” nie powinno być pisane małą literą, podobnie jak „uczestnik bitwy pod Monte Cassino – czy „bitwy” również nie powinno się pisać w tym przypadku małą literą. Następnie w tym samym zdaniu po wyrazach „wszystkim ceniony w Ojczyźnie” chyba powinno być „i na świecie” i dalej „autor książki »Inny świat«”. Następnie po wyrazach „oraz »Dziennika pisanego nocą«” zamiast przecinka proponujemy tutaj wpisać myślnik i prawie na samym końcu po wyrazach „z niezwykłą odwagą” zamiast „opisuje” – „opisał tragedię człowieka poszukującego moralnego ładu i prawdy”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Anna Elżbieta Sobecka (PiS):

Czy pan już skończył, przepraszam, tak? Ja chciałam powiedzieć, że w annałach historycznych „Armia Andersa” jest pisana wielką literą. To jest przyjęte jako nazwa własna.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Tak, tu też się zgadzam. Bardzo proszę – pani poseł wnioskodawca.

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Jeżeli chodzi o „Armię Andresa”, to też spotkałam się z pisownią z wielkiej litery i proponowałabym, żeby tak zostawić. „Bitwa pod Monte Cassino” też bywa pisana z wielkiej litery, natomiast w tym przypadku moim zdaniem nie musi tak być, więc tylko samo „Monte Cassino”.

Jeżeli chodzi o zmianę czasu „opisuje” na „opisał”, to wydaje mi się, że ze względu na ponadczasowy charakter tej twórczości – ona trwa. To jest rzeczywistość stale terażniejsza. W związku z tym raczej wydaje mi się, że bardziej pasuje czas terażniejszy do twórczości człowieka, którego dzieła nie przemijają.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Podsumujmy uwagi, pani poseł. Pierwsza uwaga – „czynów”?

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Tutaj chciałam się wytłumaczyć z tego „czynu”. To jest nawiązanie do tradycji mickiewiczowsko-romantycznej, że „słowo i czyn”, czyli „cierpienie i czyn” rozumiany jako działalność całego życia. Ponieważ domyślałam się, że dla postronnego czytelnika czy słuchacza może nie być zrozumiała różnica, dlaczego słowo „czyn” zostało użyte w liczbie pojedynczej, to nie sprzeciwiam się wobec tej poprawki Biura Legislacyjnego. Niech będzie „czynów”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Myślę, że pierwszą uwagę przyjmujemy, drugiej nie przyjmujemy, bo rzeczywiście Armia Andersa to jest nazwa własna, w zasadzie już się stworzyła, tak? Zaakceptowana „bitwa” małą literą. Dalej – jakie to są uwagi? „Na świecie” zaakceptowane. Myślnik przed „Gustaw Herling-Grudziński” zaakceptowany i „opisał” zaakceptowane. Nie, przepraszam, „opisuje”, niezaakceptowane.

Czy są inne uwagi do tego akapitu? Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia go z tymi korektami? Nie widzę.

Przechodzimy do kolejnego akapitu. Bardzo proszę – Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Jeżeli chodzi o kolejny akapit, to po wyrazach „była pierwszym w literaturze światowej” zamiast przecinka proponujemy wstawić wyraz „tak”, czyli brzmiałoby: „Książka »Inny świat« była pierwszym w literaturze tak artystycznie doskonałym, pełnym miłosierdzia oraz” – i dalej, jak jest.

W drugim zdaniu proponujemy wyraz „trzydziestoletni” napisać cyfrą: „30-letni”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Bardzo proszę – pani poseł wnioskodawca.

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Odniosę się do tego. Książka była opublikowana po raz pierwszy we fragmentach w języku angielskim bodaj w 1946 lub 1947 roku i nie była „pierwszym tak artystycznie doskonałym” tylko w ogóle pierwszym świadectwem łagrowej rzeczywistości, a to zmienia znaczenie, prawda? Ten przecinek był z rozmysłem, nie chodziło o błąd tylko o poświadczenie, że nie tylko pierwszym, ale i artystycznie doskonałym.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Czyli nie przyjmujemy, ale kolejną uwagę przyjmujemy, bo rzeczywiście zwykliśmy tak zapisywać, tak?

Czy są inne uwagi do tego akapitu? Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia go z tą jedną korektą? Nie widzę.

Następny akapit. Bardzo proszę – Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Jeżeli chodzi o kolejny akapit, to w drugim zdaniu mamy taką propozycję, żeby zamiast „fascynuje” było „fascynowało”, ale rozumiem, że w związku z poprzednią dyskusją państwo chcą, żeby zostawić tak, jak w projekcie, czyli „fascynuje”. I tylko dwukropek po wyrazach „słowami Szekspira”, przed cudzysłowem.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Pani poseł? Czy jest akceptacja dla tych zmian, bo ja nie słyszę?

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Tak. Jeżeli chodzi o „fascynuje”, to rozumiem, że zostaje, natomiast dwukropek po „Szekspira” jak najbardziej.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Niepotrzebny. Potrzebny? Czyli jedno i drugie potrzebne?

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Nie. Jedno niepotrzebne, tylko drugie potrzebne.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

To drugie, przepraszam bardzo. Chcę spieszyć, to wychodzi mi odwrotnie.

Czy jest jakaś inna opinia? Nie widzę. Czy jest zgoda na przyjęcie tego akapitu wraz z tą jedną małą zmianą? Nie widzę.

Ostatni akapit. Bardzo proszę – Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Jeszcze przedostatni akapit.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Tak, przedostatni. Bardzo proszę – Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Prawie na samym końcu macie państwo tam taką frazę: „widzianą z emigracji oczami polskiego patrioty”. Wyraz „z emigracji” proponujemy przenieść na koniec i dodać wyraz „z perspektywy”, czyli brzmiałoby to: „widzianą oczami polskiego patrioty i Europejczyka z perspektywy emigracji”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Pani poseł?

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Mnie troszeczkę to nie pasuje z tego względu, że jeśli ta „perspektywa emigracji” jest po „Europejczyku”, to on nie był na emigracji z perspektywy Europy. Moim zdaniem było to zręczniejsze w takiej formie: „widzianą z emigracji oczami polskiego patrioty i Europejczyka”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Czy są inne opinie bądź inne uwagi do tego akapitu? Nie widzę. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia go zgodnie z treścią projektu? Nie widzę.

Akapit ostatni. Bardzo proszę – Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Tutaj też proponujemy troszeczkę zmienić szyk i tak jak w każdym tego typu projekcie uchwały rozpocząć od: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w uznaniu słów i czynów wielkiego pisarza, ustanawia rok 2019 Rokiem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Pani poseł.

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Tutaj ja się już muszę uprzeć przy liczbie pojedynczej: „W uznaniu słowa i czynu”, czyli tego, co napisał, i tego, co zrobił. To jest określenie znane z historii literatury z XIX wieku, które oznacza jedność pomiędzy działalnością patriotyczną polskiego pisarza czy poety a tym, co napisał. To dotyczy Norwida i Słowackiego, Mickiewicza, Sienkiewicza, kogo byśmy chcieli wziąć z tego panteonu. Tak właśnie starał się działać i tak żył Gustaw Herling-Grudziński.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Już od dawna mamy taką niezgodę Komisji z językoznawcami. Komisja trochę inaczej to widzi. Bardzo proszę – pan przewodniczący.

Poseł Krzysztof Mieszkowski (N):

Oczywiście pani ma rację, ja tylko chciałem zwrócić uwagę i wrócić do drugiego akapitu, gdzie jest „cierpień i czynów”. Tak zaakceptowaliśmy, a mnie podoba się ta konsekwencja, którą pani zaproponowała.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Tam też „czynu”?

Poseł Krzysztof Mieszkowski (N):

Tak.

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Ja to traktuję jako kwestię wyczucia, prawda?

Poseł Krzysztof Mieszkowski (N):

Mnie się to podoba. Poza tym jest to też taka łamigłówka. Niech ona zostanie. To jest coś, co w polskiej kulturze jest już bardzo głęboko zakorzenione i warto byłoby to zostawić, zwłaszcza że pani to konsekwentnie i bez nachalności używa w tekście.

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Nie wiem. Jakie zdanie na ten temat mają inni państwo? Dziękuję bardzo za...

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Ja bym się chyba zgodziła z panem przewodniczącym. Biuro Legislacyjne.

Legislator Tomasz Czech:

Tylko jedna uwaga. Proszę zwrócić uwagę, że tutaj „cierpień” jest użyte w liczbie mnogiej i jakby...

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Tam się nie składa, tak?

Legislator Tomasz Czech:

W ostatnim akapicie zgadzamy się jak najbardziej.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

To już pozostawmy. Przyjęliśmy, to już pozostawmy.

Legislator Tomasz Czech:

Jeżeli chodzi o zmianę szyku w ostatnim akapicie?

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

To jak najbardziej. Zatem tylko ta jedna zmiana.

Czy są inne uwagi? Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tego akapitu? Nie ma.

Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tej uchwały w całości wraz z przyjętymi korektami zaproponowanymi przez posłów i Biuro Legislacyjne? Nie widzę. Uchwała została przyjęta.

Pozostaje nam wybór posła sprawozdawcy. Ja oczywiście proponuję panią poseł Barbarę Bubulę. Czy są inne kandydatury? Nie widzę. Czy pani poseł się zgadza?

Posel Barbara Bubula (PiS):

Tak.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Mamy posła sprawozdawcę. Zamykam pkt I.

Przechodzimy do pkt II, czyli pierwszego czytania projektu uchwały z druku nr 2516 w sprawie ustanowienia roku 2019 Rokiem Unii Lubelskiej.

Jestem upoważniona przez wnioskodawców do reprezentowania tej uchwały. Bardzo skracając, uważam, że kwestia Unii Lubelskiej, wyjątkowości tego zdarzenia nie wymaga uzasadnienia i poproszę państwa, żeby nam tylko towarzyszyło motto z wypowiedzi Ojca Świętego Jana Pawła II: „Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej”. Choć tutaj bardzo mi się podoba i to jednak trzeba by podkreślić, że ta unia oznaczała połączenie równych z równymi i w tym była ta jej wyjątkowość, więc to jednak chciałabym podkreślić. Jednocześnie otwieram debatę ogólną o projekcie. Czy są pytania i uwagi do niego? Nie widzę.

Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania i przystępujemy do rozpatrzenia projektu uchwały.

Bardzo proszę – czy są uwagi do tytułu? Nie ma. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tytułu: „w sprawie ustanowienia roku 2019 Rokiem Unii Lubelskiej”? Nie ma. Tytuł został przyjęty.

Bardzo proszę – przystępujemy do akapitu pierwszego. Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

W akapicie pierwszym pierwsza uwaga dotyczy daty: „450 lat temu”. Zwracamy uwagę, że 450 lat będzie w przyszłym roku, a uchwała będzie podjęta w 2018 roku i to nie jest 450 lat. Dlatego proponujemy, żeby z tego zrezygnować.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Dobrze, tak.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Dobrze, czyli „W 1569 roku”. Konsekwentnie proponujemy zapisy „króla Polski, wielkiego księcia litewskiego” małymi literami – do uznania – zgodnie ze stanowiskiem Rady Języka Polskiego, która zaleca pisanie tytułów małymi literami. To do uznania Komisji.

Proponujemy dopisać „Zygmunta II Augusta”, ponieważ był to król Zygmunt II August, i na „Sejmie walnym w Lublinie”.

Kolejna uwaga dotyczy kolejnego zdania. Tak?

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Najpierw pierwsze zdanie, w którym jest sporo uwag. Według mnie to są zasadne uwagi. Czy ktoś ma inne...

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Tego „II Augusta” niepotrzebnie. Wszyscy wiedzą, o którego chodzi.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Dziękuję. Czy jest jakaś opinia w sprawie pozostałych propozycji? Dobrze. Czy są jakieś inne opinie co do pozostałych propozycji Biura Legislacyjnego? Nie ma, czyli jest zgoda poza jedną uwagą – pozostaje „Zygmunt August”. Reszta propozycji jest przyjęta. Drugie zdanie – bardzo proszę.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

W drugim zdaniu proponujemy wyraz „państwa” zapisać małą literą i zamiast „Korona Polska” użyć nazwy, wydaje nam się, właściwej: „Korona Królestwa Polskiego”. Po wyrazie „Litewskie” i przed wyrazem „powołały” skreślić przecinek. W ostatnim zdaniu wyraz „ona” zapisać małą literą. Przepraszam, jeszcze wstawić myślnik w poprzednim zdaniu po cytacie.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Te uwagi wydają mi się zasadne. Czy są jakieś inne opinie? Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tych uwag? Nie widzę. Czy są inne uwagi do akapitu pierwszego? Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tego akapitu wraz z uwagami Biura Legislacyjnego?

Przechodzimy do akapitu następnego. Bardzo proszę – Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

W kolejnym akapicie proponujemy, aby napisać na początku, że „Profesor Władysław Konopczyński pisał”, ponieważ ten cytat jest przytoczony w całości. Dwie uwagi do treści tego cytatu. Sprawdzaliśmy dwa wyrazy. W pierwszym zdaniu powinno być: „mniejszym zastosowaniu nacisku”, natomiast w ostatnim zdaniu brakuje wyrazu „pociąg”, czyli „wszelki pociąg do polskości tysiącami bezprzykładnych kaźni”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Wydaje mi się, że to są zasadne uwagi. Czy są inne opinie? Nie. Czy jest sprzeciw wobec ich przyjęcia? Nie widzę. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tego akapitu wraz z uwagami? Nie widzę.

Kolejny akapit. Bardzo proszę – Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Proponujemy rezygnację z przecinka między wyrazami „polityczne czy gospodarcze” oraz zamianę wyrazu „wpisał” na „zapisał się w historii i kulturze” i „narodów” małą literą przed „Rzeczypospolitej”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Wydaje mi się, że to są dobre uwagi. Czy są inne opinie? Nie widzę. Czy jest sprzeciw wobec ich przyjęcia? Nie widzę. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tego akapitu wraz z uwagami? Nie widzę.

Przechodzimy do kolejnego akapitu. Bardzo proszę – Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

W kolejnym akapicie do rozstrzygnięcia dla całości tekstu uchwały, czy wyrazy „unia lubelska” pisać małą literą, czy wielką. Proponujemy na początku zdania dodać wyraz „zawarcie”: „Zawarcie Unii Lubelskiej nabiera dziś jeszcze innego, głębszego” – zamiast „wyrazu” słowo „znaczenia”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

„Unia Lubelska” wielką literą.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

W całości?

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Tak. To jest jakby zgodne z zasadą, którą przyjęliśmy.

Legislator Tomasz Czech:

Pani przewodnicząca, chcieliśmy zwrócić uwagę, że jest tu jeden problem. Państwo stosują tutaj cytat pana profesora Feliksa Konecznego, który „unię lubelską” napisał małymi literami, więc tutaj raczej chyba nie moglibyśmy napisać wielką literą.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

W cytacie nie. Cytat musi pozostać w takim kształcie, w jakim został stworzony.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

„Zawarcie Unii Lubelskiej” (wielkimi literami) „nabiera dziś jeszcze innego, głębszego znaczenia” – zamiast „wyrazu”. Dalej proponujemy zapis: „W 2003 roku” – bez przecinka – „podczas spotkania z rodakami...”

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Można zamknąć te drzwi? Przecież tu nic nie słyhać.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

„W 2003 roku podczas spotkania z rodakami zgromadzonymi na placu” (małą literą) „św. Piotra z okazji 25-lecia” – bez „swego” – „pontyfikatu podkreślił” i bez przecinka po wyrazie „pontyfikatu”. Konsekwentnie w cytacie językoznawcy zwracają uwagę, że jednak „unii lubelskiej” małą literą i bez wykrzyknika.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Ale Ojciec Święty to pisał czy mówił? Mówił, więc przepraszam bardzo. Jak ktoś to napisał małą literą, to ja cytuję Ojca Świętego i tutaj się nie zgadzam. Tu cytat wielką literą.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Wykrzyknik na końcu czy bez wykrzyknika: „od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej”?

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Tak, bez wykrzyknika. Poza tym, że upieram się przy wielkich literach, oczywiście poza cytatem z Konecznego, to wydaje mi się właściwe. Czy ktoś ma inne opinie? Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia... Nie, przepraszam bardzo, ja mam poprawkę do pierwszego zdania. Wydaje mi się, że tu jest zbędne słowo: „Zawarcie Unii Lubelskiej nabiera dziś jeszcze innego znaczenia” – bez „głębszego”. Słowo „głębszego” wydaje mi się tutaj niekonieczne i składam taką poprawkę. Czy jest sprzeciw wobec jej przyjęcia?

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Bez przecinka, czyli „innego znaczenia”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

„innego znaczenia” bez przecinka. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tego akapitu wraz z uwagami Biura Legislacyjnego... Jeszcze jest 5 minut, można nam nie przeszkadzać? Kogoś wygoniłam, nie wiem, czy to nie był policjant, czyli gość Komisji.

Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tego akapitu wraz z poprawką i zmianami Biura Legislacyjnego? Nie ma.

Ostatni akapit. Czy są uwagi?

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Proponujemy postawić dwa przecinki: po wyrazach „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej” oraz po wyrazach „oraz dla Europy”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Tu poproszę panią poseł Lichocką na przykład. Przecinki wolałabym zostawić także naszym językoznawcom. Ostatni akapit – bardzo proszę jeszcze raz powtórzyć.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

„Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, przekonany o szczególnym znaczeniu aktu z 1569 roku...

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Już sama widzę, że są tutaj potrzebne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

...dla naszej Ojczyzny oraz dla Europy, ustanawia rok 2019 Rokiem Unii Lubelskiej”.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tego akapitu z tą uwagą? Nie widzę.

Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia uchwały w całości? Nie widzę.

Pozostaje nam ustanowienie posła sprawozdawcy. Bardzo proszę – pan poseł Babinetz.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Jakoś nie widzę tutaj wielu osób z Lublina, tak że proponuję panią przewodniczącą Elżbietę Kruk.

Przewodnicząca poseł Elżbieta Kruk (PiS):

Jednak trzeba się zapytać, czy są inni kandydaci. To ja mam się zapytać, przepraszam. Czy są inni kandydaci? Przepraszam, wynika to z pośpiechu. Chciałam, żebyśmy się nie przenieśli do kolejnej sali. A jak już państwo widzicie, policja czeka, więc trzeba ich tutaj wpuścić. Jeśli nie ma, to oczywiście ja się zgadzam. Dziękuję bardzo.

Wyczerpaliśmy porządek obrad. Zamykam posiedzenie Komisji.